

Ο Σεπτέμβριος της ανάπτυξης

Του Γκικα Α. Χαρδουβελη*

Με τα πρώτα ελπιδοφόρα βήματα οικονομικής πολιτικής, μπορούμε πια να το πούμε: η κρίση δεν είναι η αρχή του τέλους, όπως έσπευσαν ορισμένοι να προεξοφλήσουν, αλλά μια νέα αρχή για την οικονομία και την κοινωνία. Το νέο ξεκίνημα, όμως, απαιτεί συσπείρωση όλων, κατανόηση και κοινωνική συναίνεση. Προϋπόθεση της συναίνεσης είναι όλοι να αντιληφθούμε τη στενωπό που διανύουμε και την γκάμα των επιλογών μας. Ας θυμηθούμε, λοιπόν, ότι πριν από τέσσερις μήνες, τον Απρίλιο του 2010, φτάσαμε στο κατώτερο σημείο εθνικής αδυναμίας. Η Ευρωζώνη με το ΔΝΤ συμφωνήθηκε να μας χορηγήσουν ένα χωρίς προηγούμενο δάνειο 110 δισ. ευρώ ως ένα τελευταίο παράθυρο ευκαιρίας τριών ετών, ώστε να μπορέσουμε στο διάστημα αυτό να οργανώσουμε το κράτος και να επαναφέρουμε την οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά. Στο Μνημόνιο συνεργασίας που υπογράψαμε, εξειδικεύσαμε τους στόχους ανά τρίμηνο, ώστε να μπορέσουμε μέσω συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων να καλύψουμε τα ελλείμματα πολιτικής δεκαετιών.

Η κυβέρνηση μέχρι σήμερα έχει εκπλήξει θετικά. Ενώ έως το πρώτο τρίμηνο του 2010 έτρεχε πίσω από τις εξελίξεις και τις αγορές, προσπαθώντας να κατανοήσει τη νέα πραγματικότητα, από τον Μάιο και την υπογραφή του Μνημονίου βρίσκεται συνεχώς ένα βήμα μπροστά, επισπεύδοντας τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις: νέα ανεξάρτητη στατιστική αρχή, φορολογικό, ασφαλιστικό, εργασιακό, «Καλλικράτης», δημοσιονομικό, και τώρα, η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελματιών και η αναδιοργάνωση των νοσοκομείων, των ΔΕΚΟ και των ΟΤΑ. Καταλυτικό ρόλο στην επίτευξη έχει η αναγνώριση ότι άλλη διέξοδος δεν υπάρχει. Το πολιτικό κόστος των μεταρρυθμίσεων χωρίς μπροστά στο κόστος της αποτυχίας και η πιθανότητα αποτυχίας μεγαλώνει όσο οι μεταρρυθμίσεις καθυστερούν. Η παρουσία της τρόικας είναι θετική στη σημερινή συγκυρία, καθώς ενεργοποιεί την αδρανή δημόσια γραφειοκρατία προς την επίτευξη των στόχων, μεταδίδει γνώση από την πείρα που διαθέτει και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διορθώνει αποκλίσεις.

Φαίνεται ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι επιτυγχάνονται φέτος, ενώ από το 2011 οι στόχοι είναι ευκολότεροι, αφού, σύμφωνα με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα, η απαιτούμενη περαιτέρω μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων είναι σχετικά μικρή. Μπορεί τα φορολογικά έσοδα να μην μας ικανοποιούν πλήρως ακόμα, αλλά ο ΦΠΑ άρχισε να αυξηθεί από το 19% στο 23%, τα έσοδα από τη ακίνητη περιουσία δεν έχουν εισρεύσει και γενικά είναι δύσκολο σε περίοδο ύφεσης να υπάρξουν άμεσα εισπρακτικά αποτελέσματα. Το σημαντικό σήμερα είναι ότι η αναδιοργάνωση και εξυγίανση της Γενικής Κυβέρνησης σταδιακά αποκτά τα χαρακτηριστικά της εργασιακής ρουτίνας.

Για να επιτύχει το σταθεροποιητικό πρόγραμμα, όμως, δεν αρκούν οι μεταρρυθμίσεις και η δημοσιονομική εξυγίανση. Απαιτείται και η οικονομία να βγει σύντομα από την ύφεση. Αυτό είναι από εδώ και πέρα το μεγάλο στοίχημα. Η μείωση της σπατάλης του Δημοσίου δεν έχει μεγάλες επιπτώσεις στην οικονομία, αλλά η μείωση μισθών και συντάξεων είναι μεγάλη και αναμένεται να επιβραδύνει την κατανάλωση και την οικονομική δραστηριότητα για τουλάχιστον έξι με εννιά μήνες ακόμα. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση και η ανεργία έχει φτάσει το 12% με τάση περαιτέρω ανόδου. Οι επενδύσεις, που για πολλά χρόνια ήταν ο κινητήριος μοχλός της οικονομικής μας σύγκλισης με την Ευρώπη των «15», μειώνονται για έντεκα συνεχή τρίμηνα και το κλίμα στην αγορά είναι απαισιόδοξο.

Η ανάκαμψη πιθανόν να έρθει στο δεύτερο μισό του 2011, αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς κυβερνητική παρέμβαση. Μια επιτυχημένη παρέμβαση θα μπορούσε να φέρει θετικό ρυθμό ανάπτυξης το 2012, ώστε η συνεχιζόμενη ανάπτυξη να μας επαναφέρει γύρω στο 2015 στο βιοτικό επίπεδο του 2008. Το

καλό σενάριο εξελίξεων, με άλλα λόγια, υποδεικνύει ότι η Ελλάδα θα έχει απολέσει μόνον επτά χρόνια οικονομικής προόδου και όχι περισσότερα.

Μάλιστα το 2015, η Ελλάδα θα κουβαλάει και ένα χρέος τουλάχιστον 40% υψηλότερο από αυτό του 2008 και με τις αγορές επιφυλακτικές στον δανεισμό, που θα γίνεται με υψηλότερα επιτόκια από αυτά που είχαμε συνηθίσει.

Στη Θεσσαλονίκη τον Σεπτέμβριο η κυβέρνηση καλείται να δείξει τον δρόμο της ανάκαμψης και μακροχρόνιας οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό απαιτεί μια συνολική στροφή στην οικονομική πολιτική και τον τρόπο που αντιμετωπίζει τον υγιή ιδιωτικό τομέα και την επιχειρηματική κοινότητα. Δεν αρκούν μόνον η απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ, κάποιες αποκρατικοποιήσεις, ορισμένα φορολογικά κίνητρα ή τα συνήθη αποσπασματικά μερεμέτια δευτερευόντων προβλημάτων. Πρέπει να μελετήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και να καταστήσει τον ιδιωτικό τομέα συνοδοιπόρο σε έναν μακροχρόνιο σχεδιασμό εφ' όλης της ύλης με στόχους και κίνητρα για δουλειά και αμοιβή, σύμφωνα με την παραγωγικότητα. Η κρίση μπορεί να γίνει το νέο ξεκίνημα για τη χώρα και την οικονομία. Μόνον έτσι θα έχουν αντίκρισμα οι σημερινές μεγάλες θυσίες.

* Ο κ. Γκίκας Α. Χαρδούβελος είναι καθηγητής στο Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Ημερομηνία : 1/8/10

Copyright: <http://www.kathimerini.gr>